

Program a představení kurzu

Kurz komunikace, podpůrné a paliativní péče pro fyzioterapeuty aneb jak správně chápat potřeby nemocných

Úvod: Fyzioterapeut dokáže účinně ovlivnit mnohé symptomy pokročilého onemocnění, zaměřuje se na zachování nezávislosti při vykonávání běžných denních činností, stará se o mobilitu nemocných s interním, neurologickým, onkologickým onemocněním, edukuje rodinu. Pečuje o nemocné po rozsáhlých operačních výkonech, úrazech, geriatrické pacienty, o nemocné se selhávajícími vitálními funkcemi. **Fyzioterapeuti jsou tak v intenzivním kontaktu s nemocnými se závažným, často život limitujícím onemocněním. Nemocní jim mohou položit obtížné otázky týkající se jejich pokročilého nebo terminálního onemocnění. Je proto důležité, aby byli na takové situace připraveni, měli potřebné znalosti a dovednosti.**

Fyzioterapeuti sami uvádějí, že nejsou připraveni na zahájení takové diskuze. Téma paliativní péče není běžnou součástí pregraduální výuky fyzioterapeutů. Přitom téma nabývá na významu s ohledem na prodlužování věku populace, schopnost profesionální komunikace pracovníků ve zdravotnictví plyne z řady odborných doporučení.

Cíl kurzu: ukázat, že paliativní péče není rozhodně pouze krizová intervence v závěru života, ale že zejména integrace zásad paliativní péče v dřívějších fázích léčebného procesu závažných onemocnění (časná péče) přináší užitek nemocným, pečujícím, ale i profesionálům včetně fyzioterapeutů. *Důraz bude v kurzu kladen na výuku praktickou.* Cílem bude naučit se poznávat a zohlednit životní hodnoty nemocných, jejich individuální potřeby a přání, naučit se pracovat a přispívat k diskuzi jako člen týmu, profesionálně komunikovat s nemocným a rodinou a *zvýšit sebedůvěru fyzioterapeuta v komunikaci s nemocnými.*

Obsah kurzu: V průběhu kurzu se fyzioterapeuti seznámí s klinickými, etickými a právními principy paliativní medicíny, budeme se zabývat otázkou kvality života nemocných a sestavením plánu péče. Seznámíme se s modely hospicové péče, s tím, jak fungují paliativní týmy a sociálně zdravotní pomezí. Fyzioterapeut bude umět nabídnout svoje dovednosti a zkušenosti primárním i paliativním týmům a komunikovat v zájmu nemocného s ostatními členy týmu. **Praktická část kurzu:** Budeme se učit diskuzí ve skupinách, společnou prací nad kazuistikami nemocných, hraním rolí a sebereflexí. Připravíme se zvládat své vlastní reakce na náročné situace.

Metody výuky: Sebezkušenostní, přednášení, diskuze, simulace, hraní her (návěst komunikace), dramatizace, prezentace a rozbor vlastní kazuistiky účastníky kurzu

Program kurzu:

Úkoly před zahájením kurzu:

1. Shlédněte film, dokument společnosti ALSA s názvem „Naděje až do konce“
2. Připravte si případ (kazuistiku) nemocného s limitovanou prognózou, jehož osud se vás něčím dotkl. Jaké otázky jste si kladli, co pro Vás bylo nejtěžší?

Sobota: 8.00–18.00 (přestávky 9.30–9.45, 12.00–13.00, 15.30–15.45)

Představení a seznámení účastníků

Diskuze nad filmem „Naděje až do konce“

Definice paliativní péče, kvalita života, základní etické principy, organizace paliativní péče v České republice, historie

Trajektorie onemocnění (odlišnosti u onkologických, interních, geriatrických pacientů, problematika intenzivní péče, traumat, neurologických onemocnění a CMP)

S jakou představou o kurzu přijíždím, jaké dovednosti bych si chtěl/a odvézt. Definice vašich komunikačně obtížných situací.

Zjišťovací otázky a tzv. „hodnotová anamnéza“

Jak funguje emoce, práce s tichem a empatie

Pravidla pro komunikaci závažných zpráv. Protokoly SPIKES, REMAP, mobilní aplikace Care Talk aneb „fyzioterapeut má omezené kompetence, nesdělí závažnou zprávu ani prognózu, může být prostředníkem k zahájení takového rozhovoru.“

Jak reagovat na obtížné otázky? Jak komunikovat s rodinou?

Shrnutí: úkoly fyzioterapeuta v paliativní péči

Neděle: 8.00–16.00 (přestávky 9.30–9.45, 12.00–13.00, 14.30–14.45)

Prezentace a rozbor připravených kazuistik – Jaké otázky si nemocný klade? Čeho se obává?
S čím můžeme pomoci?

Definujme si obtížné komunikační situace

Nácvik rozhovorů s nemocným, rodinou, sdělení nepříznivé zprávy. Práce se strukturovanými rozhovory SPIKE a REPAM, pomocné automatické věty. Naslouchání a empatie.

Nácvik „týmové spolupráce“ – nácvik rolí v týmu: lékař, sestra, psycholog, fyzioterapeut, kaplan a sociální pracovník (hraní rolí)

Náplň a program kurzu vychází z mezinárodních doporučení na znalosti fyzioterapeuta v paliativní péči

https://www.physio-pedia.com/Physiotherapy_in_Palliative_Care

<https://aiihpc.org/wp-content/uploads/2015/02/Palliative-Care-Competence-Framework.pdf>

Zhodnotit, zda se u nemocného jedná se o život limitující onemocnění

Pochopit a rozpoznat průběhy tzv. trajektorie život limitujících nemoci

Zhodnotit, zda nemocný dokáže reálně posoudit svůj zdravotní a funkční stav

Rozpoznat reverzibilní příčiny fyzického zhoršení a využít fyzioterapii k podpoře nezávislosti a soběstačnosti – pomoci zvládnout symptomy nemoci

Umět naslouchat, poznat potřeby a přání nemocného

Zjistit, jak moc chce být nemocný informován

Rozpoznat, kdy nemocný ztrácí schopnost sebe rozhodování a pak jednat v jeho zájmu

Umět sdělit aktuální funkční stav, pravděpodobný vývoj nemoci soucitným způsobem nemocnému i pečovatelům a rodině, uvědomit si, že sdělování informací je nepřetržitý proces, ne pouze jedna událost

Pochopit ztrátu role a funkční nezávislosti, pochopit sociální stresory, duchovní dimenzi, pochopit reakci nemocného na ztrátu role

Umět být členem multidisciplinárního týmu, být schopen diskuze s lékařem, sestrou, psychologem, účastnit se klíčových jednání v individuální péči (včetně rodinných konferencí)

Uznat roli paliativní péče. Umět nabídnout specializované služby paliativní péče (např. hospicovou službu)

Mít znalosti v teorii ztráty a smutku, poznat, kdy je třeba se obrátit na odborníky (kaplan, psycholog)

Kontaktní údaje:

Email: renata.urbanova@fyziomed.cz

Telefon: +420 724 773 724 (Urbanová R.)

Školící pracoviště: Fyziomed, s.r.o.

Přednášející: Urbanová Renata, Hošťálková Marta, Zádrapová Růžena

Školitel – Garant: Urbanová Renata

Akce je určena: fyzioterapeut

Termín konání: 5. a 6. 4. 2025

V Olomouci dne 25.7.2024

MUDr. Renata Urbanová, Ph.D.